

A MAGYAR KORMÁNYTISZTVISELŐI KAR

Jövőbeni irányok az elmúlt időszak tükrében

BORSAY TAMÁS

Budapest, 2022. június

Absztrakt: A Magyar Kormánytisztviselői Kar Országos Elnökségének pályázatára készült tanulmány a közigazgatási tisztviselők szakmai érdekképviselői szervezetének létrehozására irányuló kezdeti törekvéseket, a Magyar Kormánytisztviselői Kar megalakítását, feladatait, tevékenységét mutatja be, illetve a Kar fejlődését, nehézségeit és eredményeit követi nyomon napjainkig.

„Beszélj el nekem a múltat, s megmutatom a jövőt.”

Konfuciusz (kínai filozófus, i. e. 551-479)

Előzmények a rendszerváltás hajnalán

Nemzeti kultúránk nagyra értékeli az egyéni szabadságot, a magánélet sérthetlenségét. Ugyanakkor az érzelmi kötődéseknek, a személyes kapcsolatoknak kiemelt jelentőséget tulajdonítunk, a csoporthoz tartozás érzése is nagyon fontos számunkra. A csoport védelmet nyújt tagjai számára: a mi kultúrájának kialakítása, a kölcsönös lojalitás erősítése, az együttműködésre való törekvés a komfortzónán kívül is hasznos támaszt jelenthet a mindennapokban. A rendszerváltás nemcsak az egyéni szabadság megélésének, de az egyes szakmai körök, hivatásrendek közösségi szerveződésének lehetőségeit is kiszélesítette.

A közhivatalnokok saját kezdeményezésükre 1990 márciusában, a budapesti Újvárosháza dísztermében Magyar Közigazgatási Kamara néven, egyesületi formában alakították meg a megyei tagozatokból felépülő országos szervezetüket (később három tevékenységi alapon kialakított tagozat is létrejött), mely a jelentős politikai, társadalmi, gazdasági változások közepette alapvető céljául tűzte ki a köztisztviselői hivatásrend megóvását, a kormányzati és az önkormányzati tisztviselők megtartását és megbecsülését. A később közhasznú társadalmi szervezetként, Magyar Közigazgatási Kar, utóbb Magyar Közigazgatási Társaság néven tevékenykedő, mintegy 1600 tagot számláló szerveződés az önálló hivatásrendi, köztisztviselői kamarai létet elismerő törvény kidolgozásán is munkálkodott. Ennek jelentős állomásaként kezdeményezését a Kormány felkarolta és *a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény* hatályba lépésére emlékezve, július 1-je alkalmából, 1998. július elsejétől létrejött a Köztisztviselők Napja, mely minden köztisztviselőre vonatkozott és munkaszüneti nap volt. A Társaság alapvető törekvései közé került a köztisztviselői etikai kódex megalkotása, az etikai normák következetes érvényesítése, illetve a normasértések szankcionálása is.

Az évek során a Társaság igazolta szakmai érdekképviseleti létjogosultságát és szükségességét. Működését rendezett struktúra, a rendezvényekből származó bevételekre, a támogatásokra és a tagdíjakra alapozó takarékos gazdálkodás jellemezte, a tevékenységével kapcsolatos információk és dokumentumok honlapján keresztül is elérhetőek voltak.

Részt vett a közigazgatási reform egyes területeinek szakértői kimunkálásában, az Országgyűlés Alkotmányügyi és Önkormányzati Bizottsága üléseinek állandó meghívottjaként számos törvénytervezetet véleményezett, közreműködött a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló új törvény koncepciójának megalkotásában, de az egységes közszolgálatról, a köztisztviselői reformról, a pályakezdők munkába helyezésének segítéséről, a prémium évek programról is kifejtette álláspontját. A köztisztviselői életpálya presztízsvesztesége láttán, a köztisztviselők jogállását folyamatosan megnyirbáló törvények miatt pedig, rendre jelezte aggályait.

A színvonalas szakmai összejövetelek sorában kiemelkedett az évről-évre nagyszámú részvétellel megrendezett *Országos Közigazgatási Konferencia*, melyen a közigazgatási szakma színe-java, akadémikusok, egyetemi tanárok, szakminiszterek és államtitkárok, a gyakorlati munkaterületek kiválóságai tartottak előadásokat. A Belügyminisztérium támogatásával a megyeszékhelyeken előadás-sorozatot szervezett a *Ket.* tervezetéről, valamint az önkormányzati rendeletalkotás uniós jogharmonizációjáról. A kistérségi és a regionális közigazgatás hatékonyabbá tétele érdekében pedig pénzjutalommal járó pályázatot hirdetett fiatal szakemberek számára, melyre 22 önálló pályamunka érkezett.

A kapcsolatrendszerek bővülése is a működés pozitívumai között említhető. A közigazgatás és személyi állománya szakmai egységességének megőrzése, valamint a közigazgatás egységes országos szakmai érdekképviseletének és érdekvédelmének megteremtése érdekében, a Társaság alapító tagként csatlakozott a Köztisztviselők Szakmai Szervezetének Szövetségéhez, de a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével is rendezett sikeres rendezvényeket. A szervezeti munkában és a szakmai területeken kiváló teljesítményt nyújtó tisztviselők elismerésére *Magyar Közigazgatásért Díjat* alapított és több tagja kapta meg a *Deák Ferenc Jogászdíj* közigazgatási ágazati elismerést is.

A negatívumok között kell megemlíteni, hogy a megyei tagozatok több helyen nem működtek, megszűntek, hiányzott a pontos tagregisztráció, akadozott a tagdíjfizetés, többször a tagozati programokat is passzivitás jellemezte. A mintegy 100 ezer közigazgatási dolgozóból a 2000 főt sem elérő tagság mindenképp a tisztviselők közönyösségét mutatta. Ilyen létszám mellett a területi etikai bizottságok létrehozásának reménye csak illúzióknak bizonyult, de a későbbiekben a közigazgatás és személyi állománya szakmai egységességének megőrzése is hiú ábránd maradt.

*„Az általános jólét kettőtől függ:
először, hogy a szándék és a végcél helyes legyen,
másodsor, hogy a célhoz vezető eljárás módját eltaláljuk.
A mesterségekben és a tudományokban mindkettőnek,
tehát a célnak és az ahhoz vezető tetteknek is tudatában kell lenni.”*

Arisztotelész: Politika

A Magyar Kormánytisztviselői Kar

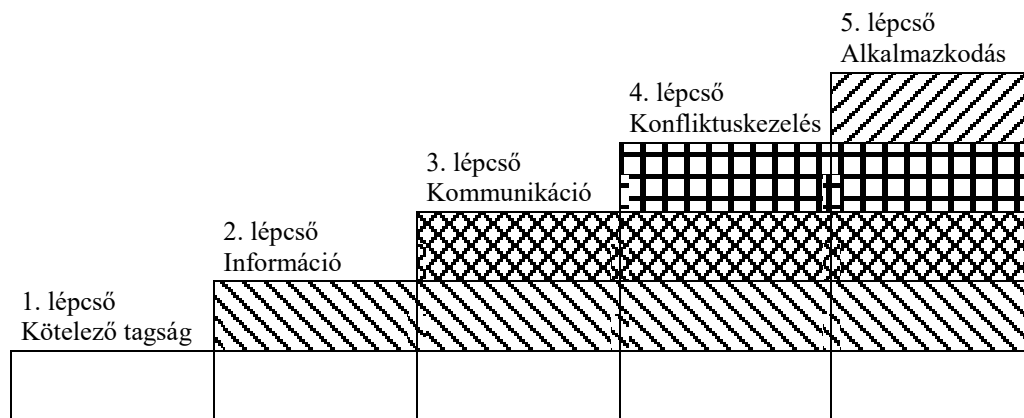
A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2012. július 1-jei hatállyal hozta létre az országos hatáskörű, a fővárosban és a megyékben területi szinten szerveződő Magyar Kormánytisztviselői Kart (MKK), a kormánytisztviselők önkormányzattal rendelkező, közigazgatási szakmai érdekképviselői köztestületét, melynek legfőbb képviselői, döntéshozó szerve az Országos Közgyűlés, legfőbb ügyintézői testülete pedig az Országos Elnökség. Az államigazgatási szervnél (a központi és a területi államigazgatásban) kinevezést kapott mintegy 80 ezer kormánytisztviselő a törvény előírása szerint kötelezően, ám tagdíj nélkül válik az MKK tagjává, az önkormányzatoknál foglalkoztatott közel 20 ezer hivatalnokra viszont nem terjed ki a tagsági viszony. A Kar folyamatos működését a központi költségvetésről szóló törvényben megállapított működési támogatás biztosítja.

Az Országos Közgyűlés tagjait, a Területi Elnökséget, a Területi Etikai Bizottságot és elnökét egy időben, két külön jelölőlista alapján öt évre, titkos szavazással a Választási Szabályzat szerint választotta meg a tagság. Ezek a változások a hivatali élet felpezsdülését eredményezték: a tisztségekre jelentkezők komoly korteskedésbe fogtak, mind több tagot igyekeztek meggyőzni a szavazásban, illetve a Kari életben való aktív részvétel fontosságáról.

Mivel a közigazgatás személyi állományára vonatkozó szabályozás egysége tovább bomlott és már a kormányhivatalok állami tisztviselőire is külön törvény vonatkozott, 2017. október 20-ától az MKK elnevezése Magyar Kormánytisztviselői és Állami Tisztviselői Kar lett. Ugyanezen időponttól megszűntek érdekképviselői feladatai, melyeket korábban a klasszikus szakszervezeti jogkört átfedve látott el (például tagjainak felhatalmazás alapján történő képviselete). A Kar ugyanis - az egyesülési jog alapján létrejövő, független szakszervezetekkel szemben - az államigazgatási szervezetrendszerből elválaszthatatlanul működött, amit például az is jelzett, hogy Országos Közgyűlésén a Miniszterelnökséget vezető miniszter tanácskozási joggal vehetett részt.

Az újabb, 2019. január 1-jei változás eredményeként a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény személyi hatálya mind a központi, mind pedig a területi kormányzati igazgatási szervek tisztviselőire ismét kiterjedt, ezzel a Kar megnevezése újra Magyar Közigazgatási Kar lett. Az MKK megalkotta a minden kormánytisztviselőre érvényes Hivatásetikai Kódexét és a Területi Etikai Bizottságokon, illetve az Országos Etikai Bizottságon keresztül működteti az etikai eljárásokat. A bizottságok tagjai hivatásetikai képzéseken kaptak felkészítést.

Elsődleges feladat azonban a Kar és tagsága, illetve politikai, társadalmi környezete közötti kapcsolatok szervezése, menedzselése, kiszélesítése.

A Kar és környezete közötti kapcsolatok kiszélesítése

Az első lépcsőfokot a kari tagság keletkezése jelenti mely a jogszabály erejénél fogva kötelező (egyirányú), s a kinevezéssel jön létre: a kormányzati igazgatási szerv a kormányzati szolgálati jogviszony létesítéséről és megszűnéséről minden hónap ötödik napjáig tájékoztatja az MKK-t. A második szakasz jellemzője az információadás (egyirányú): a Kar ismereteket szolgáltat működéséről (például pályázati kiírás), azonban még nem, vagy csak alig jelenik meg párbeszéd. A harmadik fokozatnak már sajátossága a dialógus, mely a bevonódás, a kölcsönös bizalom kiépülésének alapja (például pályamű beadása). A fejlődés negyedik lépcsőfokán a Kar és tagságának együttműködése fontos eszköz a szervezet belső és külső környezeti konfliktusainak felszámolásában (például etikai eljárás lefolytatása). A fejlődés ötödik szakaszát a belső és külső környezethez történő tényleges alkalmazkodás jellemzi, a Kar egyfelől beágyazódik a kormánytisztviselői lét mindennapjaiba, másfelől behatol a politikai, társadalmi és szociális szférákba.

Az MKK által szervezett szakmai konferenciák közül a *Magyary Napok* évről-évre ismétlődő programsorozata, illetve a hivatásetikai- és integritásképzések sora emelkedik ki, de a *Nyugdíjszakmai délután*, a hatékonyságfejlesztő oktatások, vagy az online kommunikációs tréningek is igen népszerűek voltak. A kulturális rendezvények sorában az Országház többszöri meglátogatását, a Fővárosi Nagycirkusz és a Budapesti Operettszínház zártkörű előadásait kísérte a legnagyobb érdeklődés, de a családi sportnapok ugyancsak sikerrel zajlottak le.

A közigazgatás fejlesztésére, gyakorlatának egységesítésére, a közigazgatási példaadó munkamódszerek megismertetésére, hagyományainak ápolására az MKK több alkalommal írta ki pályázatait. A *Munkatükör-kép*, a *Közügy-irat* mininovella-író felhívásokat rendre széleskörű érdeklődés kíséri, de a *Gyermekrajz Pályázat* már a tisztviselők családját is eredményesen vonta be a közös munkába, a szakmai pályázatokra is számos pályamű érkezett, sőt a Magyar Kormánytisztviselői Kar új logója is tender eredményeként született meg.

Míg a Magyar Közigazgatási Kar (Társaság) kissé konzervatív logója a toll és a bélyegző szimbolikája által inkább az egyén szerepét, felelősségét kiemelve utalt hivatásként a végrehajtási hatalmi ágra, addig az MKK új, a nemzeti színeket is tartalmazó jelképe már a kormánytisztviselők közösségét megjelenítve mutat rá a Kar egységes voltára. (Megfigyelhető, hogy a politikusok az országzászlót ábrázoló jelvényt, a szakmai vezető kormánytisztviselők pedig a Miniszterelnökség korábbi kezdeményezése nyomán a címert tűzik fel ruházatukra.)

A Magyar Kormánytisztviselői Kar tagjai számára jóléti, szociális és egyéb szolgáltatások kedvezményes elérését is biztosítja (autóklub tagság, autóvásárlás, banki és biztosítási kedvezmények, engedményesen elérhető kulturális programok, nyelvtanulási csomagok, utazási és kirándulási lehetőségek), a kiemelkedő teljesítményt nyújtó tisztviselők munkáját pedig 2014 óta *Közszolgálati Életútért Emlékéremmel*, illetve *A Köz Szolgálatáért Díszoklevéllel* ismeri el.

A Kar közreműködik a kormánytisztviselők foglalkoztatását, hivatásgyakorlását és munkavégzését befolyásoló jogszabályok megalkotásában, módosításában (munkaidő, pihenőidő, illetmény, jutalmazás, juttatások), véleményezi a szakmai vizsgákkal kapcsolatos előírásokat, sőt a Közigazgatási Továbbképzési Kollégiumba tagot is delegál. Amellett, hogy részt vesz a Közszolgálati Érdekegyeztető Fórum ülésein, a hasonló elvek mentén szerveződő Magyar Rendvédelmi Karral is rendszeres kapcsolatot ápol. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel aláírt közigazgatási szakmai együttműködési megállapodás célja pedig az integritási értékek közszolgálatban történő erősítésén túl a kormánytisztviselők szakmai munkájának támogatása, valamint a közigazgatás presztízsének folyamatos emelésében való közreműködés.

Az MKK Maslow elvei szerinti szükségletpiramisa

MKK szakmai pályázatok, Munkatükör-kép, Közügy-irat mininovella-író felhívás
MKK tisztségviselés

Közszolgálati Életútért Emlékérem
A Köz Szolgálatáért Díszoklevél

MKK tagság, választójog, választhatóság
MKK rendezvények, programok, képzések

MKK fellépés a munkavégzés jobb körülményeiért (munkaidő, pihenőidő, illetmény, juttatások)

MKK jóléti, szociális és egyéb szolgáltatások kedvezményes elérése

Ugyanakkor a kormánytisztviselőknél felhalmozódott tudás és ismeretek szervezett megosztására, felhasználására még nem épült ki az MKK fórumrendszere: néhány, egy-egy területet átfogó szakbizottság megalakítása e feladataira alkalmas lehetne. Sőt a szükségletpiramis alsó fokain komoly deficit mutatkozik. A tagság egyre gyakrabban teszi szóvá a munkaidőre vonatkozó korábban egységes szabályok hátrányos változását (a harminc perc munkaközi szünet a napi nyolc óras munkaidő része volt), hiányolja a jelentős szakmai és vezetői terhelésnek kitett osztályvezető szabadnapjainak rendezését (25-ről 28 napra emelését, jelenleg csak a hivatali tanácsos bír az osztályvezetőnél kevesebb szabadnappal) és a Kormánytisztviselők Napjának munkaszüneti napként történő megünneplését. Ezekben is számít az MKK eredményes képviseleti fellépésére.

*„Ne magunkkal legyünk megelégedve, hanem gondoljunk arra:
fel tudunk-e nevelni egy újabb generációt?”*
Jávor András (az MKK tiszteletbeli elnöke)

Források

- Dr. Dargay Eszter: A Magyar Kormánytisztviselői Kar szerepe (ÁROP-2.2.17, Új közszolgálati életpálya)
- Dr. Tóth László: Gondolatok a Magyar Közigazgatási Kamaráról (Új Magyar Közigazgatás 10. évf. 4. sz./2017)
- Közzolgálati tisztviselők: közös értékalapú egységes hivatásrend (Borsay Tamás interjúja dr. Jávor Andrással, a Magyar Kormánytisztviselői Kar elnökével https://radioorient.hu/adasok/2014-06-18_javorandras)
- A Magyar Kormánytisztviselői Kar honlapja (<https://www.mkk.org.hu>)

A szerző kormánytisztviselő,

Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztályának vezetője.